

Významný krajinný prvek Cvičiště. Pohled od východu na plochy, kde se dříve cvičili řidiči pásových vozidel. Potřebné narušování půdního povrchu zde v posledních zhruba 15 letech zajišťují motokrosoví jezdci. Foto Přemysl Tájek.

Nové registrované významné krajinné prvky na okraji Českého lesa

Miroslav Trégl, Městský úřad Mariánské Lázně

Výsledkem stále hlubšího poznávání krajiny (i díky řadě provedených inventarizací regionálními botaniky a zoology) je množství informací o živé i neživé přírodě a následně vymezení nových lokalit, ploch zasluhujících pozornost a péči ochrany přírody. Jde-li o bezlesí, většinou se jedná o kosení a vyřezávání případných náletů dřevin.

Součástí procesu by mělo být alespoň nějaké zajištění zákonné územní ochrany, která odůvodňuje použití veřejných prostředků pro financování managementu. Pokud nejsou cenné lokality chráněny v kategoriích maloplošných zvláště chráněných území, nabízí se institut významného krajinného prvku. I touto cestou jsou vlastníci, nájemci a další zainteresované osoby informováni o kvalitě území a zájmu státní ochrany přírody.

Po obecném úvodu jdeme rovnou do krajin na geomorfologické hranici Českého lesa.

V linii Háj – Jedlová – Sekerské Chalupy ji tvoří přírodně cenná niva Kosího (Kosového) potoka. Na nivu pod Loveckým dvorcem u Jedlové navazuje nevelký prameništění mokřad o rozloze zhruba 0,4 hektaru. Vyskytuje se zde stále bohatá populace prstnatce májového pravého a ostrice blešní. Název nově registrovaného významného krajinného prvku „**Pod Jedlovským dvorcem**“ je pro toto místo příznačný.

Další nově registrovaný významný krajinný prvek „**Cvičiště**“ najdeme, posuneme-li se po hranici Českého lesa o několik km jižněji mezi obce Drmoul a Tři Sekery, přesněji do pramenné oblasti Senného potoka na jižním úpatí Panského vrchu. Právní ochrana rozsáhlého území zasahujícího do pěti katastrů (Skelné Hutě, Drmoul, Horní Ves u Mariánských Lázní, Tři Sekery u Tachova, Tři Sekery u Kynžvartu) není pro zasvěcené novinkou, v letech 2007–2024 zde byla vymezena přechodně chráněná

plocha. Kontinuitu s dřívější ochranou najdeme nejen v plošném vymezení, ale i v podmínkách ochrany. Ty nadále počítají s aktivní péčí – s kosením, odstraňováním dřevinných náletů, případně pastvou, obnovou tůní, pojezdy (tvorba v běžné krajině chybějících iniciálních stádií vegetace), likvidací nepůvodních druhů, vše při respektování dalších chráněných zájmů (ochrana vodního zdroje a minerálních pramenů). Na území významného krajinného prvku jsou dvě naučné stezky, z nichž jedna byla nedávno obnovena a slavnostně otevřena (viz str. 12).

Území zaujímající rozlohu 102 hektarů nabízí mozaiku rozmanitých biotopů, od těch relativně přírodních a přirozeně se vyvíjejících až po uměle vytvořené či degradované plochy (které ovšem jsou pro některé organismy velmi zajímavé a obyvatelné). Pro dokreslení obrazu zdejší přírody uvádím několik zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů: prstnatec májový pravý, vachta trojlístá, prha arnika, hadí mord nízký, mochna bahenní, prvosienka vyšší, rozrazil štítkovitý, hrachor trávolistý, skokan ostronosý, skokan krátkonohý, skokan zelený, ropucha obecná, čolek obecný, ještěrka obecná, ještěrka živorodá, batolec červený nebo otakárek fenyklový. Bohužel nejzácnější ozdoba zdejších luk, „naturový“ hnědásek chrastavcový, zde vyhynul (poslední záznam o jeho výskytu pochází z roku 2019). Ze živočišné říše uvádím ještě dva zajímavé nálezy – v roce 2007 zde byla pracovníky AOPK ČR nalezena bělozubka bělobřichá (šlo o první doložený výskyt v severní části Českého lesa, tedy v Dyleňském lese) a v roce 2013 tady manželé Dvořákové při průzkumu hmyzu objevili nový druh pro Českou republiku – stružilkou Zetterstedtovu z řádu dvoukřídlých (podrobněji o nález viz Arnika 2/2013).

Péči o území dlouhodobě zajišťuje odbor životního prostředí Městského úřadu Mariánské Lázně, ve spolupráci s dotčenými obcemi, spolkem Motokros na Cechu, v poslední době zde úspěšně rozvíjí činnost Český svaz ochránců přírody (Základní organizace Kladská) a spolek V přírodě doma z. s. Výčty pozemků, na nichž byly významné krajinné prvky registrovány, jsou uvedeny na webových stránkách města Mariánské Lázně. ■

▲ Významný krajinný prvek Pod Jedlovským dvorcem.

▼ Pásová seč ve významném krajinném prvku Cvičiště na podporu bezzobratlých živočichů.

▼ Významný krajinný prvek Cvičiště, litorál rybníka se suchopýrem úzkolistým.
Všechny fotografie Miroslav Tréglér.

